

Miniaturna lepota veličastne Cordillere Blance

Besedilo: Urša Vilhar

Utrinki s trekinga

V Llamacoralu, kampu Narodnega parka Huascarán, so našim šotorom delale družbo tri lesene hišice. Naši fantje so se razveselili hladnega piva, ki so ga ponujali domačini, dekleta pa smo opazovala fantiča na hrbtu starejše ženice.

"Dobro jutro, gospa, kam greste?" "V bazni tabor pod Alpamayo grem prodajati pivo. Karavana oslov s tovorom je šla tja včeraj, danes pa grem z vnukom še jaz." Na 3800 metrih nadmorske višine, štiri ure hoda od zadnje vasice Cashapampa, je gospa prenočila pri znancih. V hiši, ki bi jo mi opisali kot zasilno prebivališče iz lesenih desk, so ljudem delali družbo trije prijazni kužki in čreda koz. Domačinka je ob

prvem svitu v hitrem tempu odhitela v svojo prodajalno pijač v bazni tabor na 4329 metrih. Njen zagoreli in zgarani obraz nedoločljive starosti je pričal o težkem življenju, ki bo morda za vnuka, zavitega v culo na njenem hrbtu, lažje. Obisk tujcev v pogorje Cordillere Blance je vsako leto večji, saj čudoviti šesttisočaki vabijo tako alpiniste, pohodnike, kolesarje kot tudi druge ljubitelje naravnih lepote.

Narodni park Huascarán

Narodni park Huascarán je bil ustanovljen leta 1975, leta 1985 pa je bil uvrščen na Unescove svetovne dediščine. Razteza se na 340.000 hektarih v perujski provinci Ancash in obsega celo Cordillero Blanco, najvišjo gorsko verigo v tropskem pasu. To gorovje se kot 180 kilometrov dolga kača vije ob obali Pacifiškega oceana, široko pa je le 20 kilometrov. Na zahodu meji na reko Río Santo, ki se izliva v Tihi ocean, na vzhodu pa na reko Marañon, ki se nato usmeri proti Ekvadorju in se pridruži porečju Amazonke. Bogastvo flore in favne, zasneženi vrhovi ter čudovita ledeniška jezera so prispevali k svetovnemu slovesu Cordillere Blance, ki jo vsako leto obišče več turistov.

Masiv Huascarán predstavlja dva vrhova: severni vrh (desno) je s 6768 metri najvišja gora Peruja in peta najvišja gora Južne Amerike. Prvič je leta 1932 severni vrh Huascarána osvojila nemško-avstrijska odprava. V ospredju modri cvetovi divjega boba (*Lupinus mutabilis*), katerega ljudsko ime je *Chocho silvestre*, *tarwi* ali *tarhui*. Sodi med metuljnice (*Fabaceae*). Seme je užitno in je pomembno živilo lokalnega prebivalstva. Foto: Urša Vilhar

Narodni park Huascarán je dobil ime po najvišji gori Peruja, 6768 metrov visokem Huascaránu. Poleg tega je v parku še petnajst šesttisočakov in sedemnajst vrhov nad 5500 metri. Najbolj znani so Alpamayo, 5947 m, ki je bil leta 1966 razglašen za "najlepšo goro sveta", Taulliraju, 5830 m, Nevado Pisco, 5752 m, in še

bi lahko naštevati. Ledenikov je v parku več kot 660, a se pojavijo šele na nadmorski višini 4500 metrov. Zato je večina poti speljanih po travnikih in gozdovih, ne pa po snegu in ledenikih. Kot vsem ledenikom v Andih tudi tukajšnjim spreminjanje podnebja ni prizaneslo. Od leta 1970 pa do danes se je njihova površina zmanjšala vsaj za 15 %, nekaj pa jih je tudi izginilo. Največje spremembe so se dogajale v obdobju El Niña v letih 1997 in 1998. Po najbolj črnogledih napovedih naj bi do leta 2015 izginili vsi ledeniki do nadmorske višine 5500 metrov, to pa je hkrati večina ledenikov v Peruju. Celotna Cordillera Blanca v svojih ledenikih skladišči kar tretjino vsega ledu v tropskem pasu. Ledeniki so pomemben vir vode za celotno dolino Río Santo.

Staljeni sneg in led se v ledeniških potočkih stekata v nižje ležeče vasi in mesta ter zagotavljata pomemben vir vode, predvsem v sušnem delu leta.

Hkrati pa ledeniki predstavljajo stalno grožnjo prebivalstvu v dolinah. Leta 1970 se je zaradi potresa zrušila severna stena gore Huascarán, pri čemer je nastal plaz skal, ledu in snega, ki je skupaj s potresnimi sunki povzročil eno največjih tragedij v zgodovini Peruja. Povsem porušeni sta bili mesti Yungay in Ranrahirca. 80.000 ljudi je bilo mrtvih, več kot milijon pa jih je ostalo brez domov.

Človekova prisotnost v regiji sega v antične čase. V okolici Cordillere Blance je veliko arheoloških najdišč predvsem iz kultur Chavin in Inka, ki pričajo o več stoletjih kulturnega razvoja. Lokalno prebivalstvo še vedno uporablja stare kmetijske terase, sisteme namakalnih jezov in kanalov ter tlakovane poti. Dandanes živi v Narodnem parku Huascarán po ocenah 200 družin oziroma 850 ljudi. Ukvarjajo se z ekstenzivnim kmetijstvom in tradicionalno obrtjo, brez dostopa do sodobnih tehnologij. Razmah turizma v parku predstavlja eno od njihovih možnosti za dodatni zaslužek in ohranitev tradicionalnega načina življenja.

Živali in rastline

Zaradi ostrega visokogorskega podnebja je pestrost rastlinskih in živalskih vrst v Andih majhna. Deževno obdobje je sicer od decembra do marca, vendar količina padavin z nadmorsko višino upada. Nižje ležeči predeli spominjajo na polpuščavo z grmičevjem in travami, imenovano *puna*. Tudi ekstenzivno kmetijstvo in paša vse do obronkov ledenikov že od predinkovskih časov sta okrnila pestrost rastlinskega in živalskega sveta. Namesto domačih čred vikunj (*Vicugna vicugna*) se na redkih travnikih pasejo govedo in konji. Za srečanje s katero od divjih živali, ki živijo v teh prostranstvih, kot so andska mačka (*Orailurus jacobita*), andski medved – očalar (*Tremarctos ornatus*) ali kondor (*Vultur gryphus*), bi morali daleč od obljudenih poti preživeti več časa, kot je ponavadi namenjeno povprečnemu obiskovalcu teh krajev. Smo pa imeli srečo s cveticami, ki so ravno v času našega obiska bujno cvele.

Najbolj znana rastlina v Narodnem parku Huascarán je *puya raimondi*

(*Puya raimondii*, Harms), endemična vrsta perujskega in bolivijskega altiplana (visoke planote). Spada v družino bromelij. Njena rastišča so na nadmorski višini od 3200 do 4800 metrov. Ogromno socvetje z več kot 3000 cvetovi je največje na svetu in doseže višino desetih metrov. Vsaka rastlina zacveti le enkrat in nato odmre. Cvetove oprahujejo kolibriji in molji, za druge živali pa so strupene bodice zelo nevarne. Življenjska doba te rastline je štirideset let in sodi med ogrožene rastlinske vrste.

Največje presenečenje za Evropejce, vajene iglastih gozdov na zgornji gozdni meji, nas je čakalo na nadmorski višini 4000 metrov.

V manjši dolini smo naleteli na pravi pravcati listnati gozd queñuala (*Polylepis sp. Ruiz & Pav.*). Ljudska imena so *tabaquillo*, *queñual* ali *queñoa*. Spada v družino rožnic (*Rosaceae*) in je endemična vrsta vzhodnih Andov. Rastišča so poleg Peruja tudi v osrednji Argentini. Je edino drevo, ki raste nad 5000 metri.

Treking Santa Cruz-Jezera Llanganuco

V desetih dneh, kolikor je trajal naš obisk Cordillere Blanco, smo imeli priložnost spoznati le manjši del Narodnega parka Huascarán. Iz Lime smo z nočnim avtobusom pripotovali v Huaraz, mestoce pod

vznožjem gore Huascarán. Je glavno mesto province, ki spominja na perujsko Švico, in glavno izhodišče za večno alpinističnih ter drugih odprav v Cordillero Blanco. Nastanili smo se v majhnem hotelu gospoda Emilia, starega znanca slovenskih obiskovalcev Huaraza. Po dveh dneh

Taulliraju (5830 m) sodi med težavnejše vrhove in le redki gorski vodniki ga uvrščajo v svojo ponudbo. Prvi ga je leta 1956 osvojil francoski alpinist Lionel Terray, ki je svoj vzpon opisal v knjigi *Osvajalci nekoristnega: od Alp do Annapurne*. Preteklo je več kot dvajset let, preden je ponovni vzpon uspel japonski odpravi.

Foto: Urša Vilhar

Queñual ali *Polylepis* (sp. Ruiz & Pav.), listnato drevo, ki dosega najvišje nadmorske višine, saj raste tudi nad 5000 metri. Foto: Urša Vilhar

aklimatizacije in lažjih vzponih na bližnje griče smo se iz Huaraza z avtobusom odpeljali do vasice Cashapampa, ki je bila izhodišče za naš treking. Spremljal nas je lokalni gorski vodnik Holmes, katerega vzdevek je bil Apu, naša dekleta pa so mu zaradi tankih nog nadela ime Čaplja. Tam smo nosačem predali svojo prtljago, ki so jo skupaj s šotori, hrano in prenosno kuhinjo optali čredi oslov. Nosači so odhiteli naprej in pozno popoldne, ko smo prispeli

do prvega tabora Llamacoral na 3760 metrih, so nas že čakali postavljeni šotori in topla večerja. Navdušeni nad čudovitim nočnim nebom, obsijanem z luno, ter polni pričakovanj, kakšne lepote nam prinesejo prihodnji dnevi, smo utrujeni zaspali.

Naslednji dan smo se po serpentinasti poti mimo dveh ledeniških jezerc povzpeli do Taullipampe. Na pašnikih ob jezerih so se pasli osli, krave in konji. Večji del poti smo lahko občudovali zasneženi vrh Alpamaya in njegove ledenike, prenočili pa smo v šotorih na 4250 metrih. Nekateri člani skupine niso upoštevali Apujevih navodil, naj si priskrbijo dobre spalne vreče. Režeži so vso noč zmrzovali v šotorih, zato so jim v naslednjih nočeh nosači posodili dodatne odeje. Kuhar nas je prijetno presenetil s svojimi umetnijami, le ploščice iz semen in suhega sadja, ki jih je pripravil za nas, smo prepustili nosačem.

Tretji dan so fantje razglasili za najlepší dan trekinga. Vzpenjali smo se po gorski stezi mimo jezerc, ob katerih so se pasle krave, ves čas s pogledom na Alpamayo. Razgled na goro je bil čudovit in fotoaparati so skoraj pregoreli od neprestanega slikanja. Na pašniku smo videli prvo in edino čredo vikunjev, sicer so se na pašnikih pasle krave, oslički in konji. Vzponu na prelaz Punta Union, 4750 m, je sledil dolg spust v dolino in precej članov skupine je bilo že pošteno utrujenih. Najbolj utrujeni so pričeli zaostajati, vendar je imel Apu rešitev tudi za take primere. Zadnji v skupini je vedno hodil njegov pomočnik s konjem, ki ga je lahko zajahal najbolj izčrpani član skupine in tako pravočasno prispel v tabor. Za dodatno uro hoje so

poskrbeli goniči oslov s kuharjem, ker so postavili tabor na bolj oddaljenem travniku, kot je načrtoval naš vodnik. A se nam je kuhar oddolžil s čudovito večerjo, družbo pa nam je delala čreda vikunjev z mladički.

Četrty dan smo hodili mimo vasic, ceste so bile polne otrok, psičkov in majhnih črnih prašičkov. Prebivalci se preživljajo z obdelovanjem polj, na gorskih travnikih pasejo živino, nekateri pa občasno zaslužijo kaj v turizmu. Med postankom pri lokalni gostilni so si fantje privoščili hladno pivo. Naš Apu je počitek izkoristil za umivanje svojih dolgih črnih las v vodnjaku, s čimer je še dodatno zmedel glave našim dekletom. Prenočili smo v kampu Paccha na 4000 metrih.

Peti dan nas je čakal vzpon na prelaz Portachuelo de Llanganuco, 4770 m. Na njem se nam je odprl čudovit razgled na gorske vršace Huandoy, 6395 m, Nevado Pisco in Huascarán. Daleč v dolini so se bleščala jezera Llanganuco čudovite turkizne barve, cilj našega trekinga. Široka cesta čez prelaz že od predinkovskih časov povezuje pacifiško obalo z notranjostjo dežele, nas pa je opomnila, da se bližamo koncu čudovitega popotovanja. S prelaza smo se spustili do avtobusa, ki nas je odpeljal nazaj v Huaraz. Spotoma smo se ustavili pri najlepših jezerih v pogorju Cordillere Blance, jezerih Llanganuco, ki smo jih opazovali s prelaza. Dve jezera v ozki ledeniški dolini imata zanimivi imeni: večje se v jeziku kečua imenuje Chinancocha (Žensko jezero), manjše pa Orconcocha (Moško jezero). V jezera se stekajo ledeniške vode izpod Huascarána, obdajajo pa ju čudoviti gozdovi *queñuala*. 📍